

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' וישב כ"א כסלו תש"פ

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 623

פנינים יקרים פרשת השבוע ועניני חנוכה

אלה תולדות יעקב יוסף (ל, ב) כתב רש"י בקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף, הרמו בזה אלה תולדות יעקב התולדות בתפקיד של יעקב, עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו, ע"י יוסף שהוא להוסיף עוד ועוד דברי תורה מצוות ומעשים טובים. וזהו בקש לישב בשלוח ולרפות בלמוד התורה קפץ עליו רוגזו של יוסף הרוגז עביר זה שלא הוסיף בתורה. כי אסור לעמוד על מקומו ורק להוסיף ומאן דלא מוסיף...

(הרב יוסף ערס)

ויראו אותו מרחוק וכו' ויתנכלו אותו להמיתו (ל, יח) ונקדים לזה דהנה י"ב שבטי ישורון צדיקי יסוד עולם, אלא שמאת ה' היתה זאת הסיבה לגלגל אבותינו למצרים לכן טעו ונדמה ברוחם כי יוסף אחיהם אינו צדיק, אך אחר נמכר בשגגה, מסתמא השבטים הקדושים בסיבת ה' עליהם האורו עיניהם להביט האמת כי יוסף אחיהם הוא צדיק יסוד עולם, ולכן סמך הכתוב למכירת יוסף וירד יהודה כי אחרי הפרד הצדיק יוסף אז נתגלה הפגם במלכות בית דוד. יהודה הבין כי לא לחנם יצאה אש מאת ה' אלא כדי להזמין את עצמו בקדושה כי מזה הענין תבנה ותכונן מלכות בית דוד והסנהדרין והמלך המשיח ולקבל עול מלכות שמים. (מתוך עבודת ישראל)

וישמע ראובן ויצילהו מידם (ל, כא) מדרש תנחומא אלו היה ראובן יודע שהתורה תכתוב עליו "וישמע ראובן ויצילהו מידם" על כתפו היה מוליכו לאביו. וקשה לכאורה וכי היה עושה כדי להתפאר ח"? אם הענין כשהאדם עושה מצוה צריך לעשותם בלתי לה' לברו בלי שום פניה ח"ו. והיה ירא ראובן שיתערב בזאת המצוה של הצלת יוסף פניות. אך אם היה יודע שהתורה יעיד שעושה את הפעולה רק למען הצלת יוסף היה מתאמץ בזה יותר ועל כתיפו היה מוליכו לאביו לשם מצוה גרידא.

והבור ריק אין בו מים (ל, כ"ד) פרש"י מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו (מקורו גמ' שבת כב) נקוט בזה כלל דכאשר בורו של אדם אין בו דברי תורה אזי במילא מתמלא בורו בנחשים ועקרבים שהם דברים המזיקים ומנוגדים לקדושה דאל יחשוב אדם שאפשר לו לעסוק בדברי רשות מבלי שינוק על דרך זה פירש הבעש"ט על הפסוק וסרתם ועבדתם (דברים יא, ט"ו) דכאשר אדם מפריד את עצמו מהשי"ת מיד הוא עובד ע"ז כי אין דבר מומצע...

וישלח יהודה את גדי העזים מיד רעהו הערלמי לקחת הערבון וכו' (ל, כ) צריך אדם שיהיה לו חבר אשר לפניו יוכל לגלות את נשמתו על מסתריה וקמטיה כיהודה לפני חבירו חירה הערלמי... וד"ל.

(רבי בונם מפשיסחא)

איה הקדשה היא בעינים (ל, כא) שורש השחיתות בעינים כדרשת חז"ל עין רואה לב חומר וד"ל.

(רבי משה מפשבורסק)

ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח (ל, כ) מדרך העולם מי שמצליח רגיל לומר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אבל על יוסף מעיד הכתוב שגם בשעת הצלחתו ידע כי יד ה' עשתה זאת, וזהו ויהי ה' את יוסף גם בשעה שהיה איש מצליח.

זכרתני והזכרתני (מ, יח) איתא במד"ר אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף ולא פנה אל רהבים, ע"י שאמר לשר המשקים וזכרתני והזכרתני נתוסף לו שני שנים, וצריך ביאור שבתחילה אמר שיוסף שם ה' מבטחו ואח"כ אמר שנתוסף לו שתי שנים, התירוץ הוא דיוסף היה גדול כל כך שהיה יכול לשים מבטחו בה' בלבד ובה שפנה לשר המשקים היה בזה קצת פגם לפי ערכו ולכן נתוסף לו שתי שנים. (דברי יחזקאל)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת אורי' ר' אשר זיע"א אולבא' שבי' על פסח תשל"ה הובא ל'צפאס' ע"י א.א.

המציאות שלו, ומשיג את אופן הלידה שלו שמבטן ומלידה הוא "רק רע כל היום". וכשהוא משיג שזוהי מציאותו "רק רע כל היום", הוא מכיר שהוא מציאות הרע של העולם, וכל היום הוא ברע, כל דבר רע שיש בעולם הוא עושה. לא 'רוצה' לעשות, ולא 'עלול' לעשות, רק כל רע שיש בעולם הוא עושה את זה כל היום. ולמרות שכלפי חוץ הוא נקי ולא עושה כלום, אין הדבר כן, כי "לולי ה' עזרתה לי", אם אתה ה' לא הייתה עוצר אותי ולא היית שולח לי את הסיבה שמונעת אותי מחטא - "כמעט שכנה דומה נפשי".

את כל זה צריך האדם לראות לא רק בשעת נפילה, רק כל הזמן הוא צריך לחיות עם הרע שלו. הוא צריך לחיות עם כל מציאות הרע שיש בעולם. וממילא הוא חי בסכנה בכל נשימה ונשימה שלא יאבד את ההכרה הזו, ולא יחשוב שלא הוא עושה את הרע. וממילא כשהוא במצב כזה הוא מוכרח את זה שעוזר לו, הוא צריך את הסיבות. אם האדם לא חי את הרע שלו והוא לא בסכנה הוא לא חי עם הסיבות, רק הרע גורם לו שיחפש את האמא. כל עוד שאיננו חיים את הרע איננו יכולים לחיות עם הסיבות, ולא להגיע לבחינת "כל הנשמה תהלל י-ה". וכאשר אנחנו חיים עם המציאות הזו, אזי כשיוצאים לרחוב רואים את גלות השכינה, רואים את עצמנו ולא את הרחוב, "ונחנו מה". "ואנכי עפר ואפר". "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם".

רק מה, היצה"ר הוא כזה רמאי שהעליו להטעות את גדולי התלמידי חכמים שדרך זו

"לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי ומודה על האמת", וזו היא התכלית שלנו. אם אנו רוצים להיות שמורים מן הרחוב צריך כל אחד להכיר את עצמו, וכשהוא יוצא לרחוב להודות על האמת שלו ולראות את עצמו. ולא להשבר ממה שהוא מוצא אצלו, כי הרבש"ע מחכה לתשובה עד יום מותו של אדם, "עד יום מותו תחכה לו להנטותו לתחיה". וזהו שורש האחדות, כי האחדות ענינה שכל אחד יהיה לו אחדות עם עצמו, לא דווקא לאהוב את השני, רק כל אחד צריך לאהוב את עצמו. ואם הוא אוהב את עצמו הוא חי עם כל החסרונות שלו.

וכשאדם חי עם החסרונות שלו נופל עליו פחד שלא יפגום, היות שבכל אחד יש את כל החסרונות שיש בעולם, וכל הדברים הגרועים שאנו רואים בעולם התחתון נמצאים אצל כל אחד. וזו היתה הגדלות של דוד המלך שהרבש"ע אמר "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", הגדלות שלו לא היתה מה שהחזיק עצמו גדול עם הרבה דפי גמרא, או עם הרבה מפרשים וזוהר וכדומה, הגדלות שלו היתה שאמר "ואנוכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם". פעם אחת הוא אבד את ה"חרפת אדם ובזוי עם", ואמר "צרפה כליותי ולבי" "ולבי חלל בקרבי", ומיד הגיע ל"בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע".

נמצא שהגדלות של האדם היא הכרת שפלותו. ובשעה שהוא עומד במדריגות גבוהות ביותר הוא צריך לחיות כגמול עלי אמו, שהסיבה של הגדלות שלו היא מציאות הוי". וכשהוא חי עם איחוד הוי' מתוך השפלות שלו, הוא משיג את

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

היא רק בשביל צדיקים גדולים כמו דוד המלך והבעש"ט ולא לאנשים כערכם, ולכן אנו נמצאים בגלות. אך דעו לכם, התפקיד של כל אחד הוא **לעשות** לא להגיד "זה לא שייד אלי". הרבי ר' זושא אמר שלא יענישו אותו בגלל שלא היה אברהם אבינו, רק בבחינה של "זושא" הוא יתן דין וחשבון. אל תתפתו לחשוב שעבודה זו היא רק בשביל דוד המלך והיא לא שייכת לכל אחד, זה שקר! עלינו לדעת שעבודה זו מיועדת לכל אחד. צדיקים

אמיתיים סללו לנו את הדרך, והם דורשים מאתנו ללכת בה, הם הולכים איתנו. אנו רק צריכים לתת את העבודה, את הביטול. לא להתבטל לקליפה, לשוארץ-יאר, והוא ימשוך אותנו להמשיך את הגלות הארוכה. אל תתנו לרמות אתכם שדרך זו היא רק בשביל דוד המלך, זה השווארצער-שטן מרמה אתכם בשביל שיהיה לו קיום, ובינתיים אנחנו נחרבים, לא הרחוב. אם אנו רק ניתן את העבודה הצדיקים יעזרו לנו.

שיחת הרא"ש זיע"א אור"א שבת י"ט ראשון של סוכות קהל"ג האבא לזכרם ע"י א.א.

במנחה של שבת לפנות ערב הוא עת רעוא דרעוין. בכל יום בשעת המנחה הוא זמן שלטון הקליפות, ובשבת הם מתחבאים ואין להם שלטון, ואז הוא רעוא דרעוין, ובשעה זו נסתלק משה רבינו ונעלם מעיני כל. והיינו שעל ידי שהוא נדבק בטמיר ונעלם נהיה הוא בעצמו טמיר ונעלם, ומאז נהיה העת ההיא רעוא דרעוין. קודם משה רבינו לא היה הזמן הזה רעוא דרעוין, כי איך יהיה הזמן הזה רעוא דרעוין במציאות הבריאה אם לא בא ע"י בחינת אנוש. רק אחר שמשה רבינו עבד והשיג את המדריגה הזו שנהיה אצלו בחינת שבת, ובשבת לעת ערב הגיע למדריגה שיצאה נשמתו באחד, שזה בחינת רעוא דרעוין, בזכותו נהיה הזמן הזה רעוא דרעוין.

היא שלימות שהרי הקב"ה בחר אותה לחלקו, ובאם היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל היתה הארץ מגיעה לשלימותה כמו שמשה רבינו הוא שלימות, ומפני שבני ישראל לא היו מוכשרים לזה לא היה להם קיום בארץ, והיו מתחייבים כליה ח"ו. כי באם ארץ ישראל היתה בשלימות מעלתה, כאשר בני ישראל היו חוטאים ח"ו לא היו יכולים להתקיים בה ח"ו והיו מתחייבים כליה. אמנם משה רבינו רצה שלא יכלו בני ישראל, ואף אם יחטאו, רק יגלו מן הארץ, ויוכלו אח"כ לשוב אליה. ובעבור זה הביא את המצרים בתוך הערב רב שעלו לארץ ישראל, והם הביאו לארץ ישראל בחינת חוץ לארץ, ובזה נפגמה במדת מה מעלתה של ארץ ישראל, ואף כאשר בני ישראל חטאו אף שגורשו ממנה לא נתחייבו כליה ח"ו. רק בזמן המשיח כאשר ישיגו הכל את הדרגא של טמיר ונעלם אז יהיה השלימות של ארץ ישראל.

ואף שמשה רבינו השיג את בחינת טמיר ונעלם - רעוא דרעוין, לא זכה להכנס לארץ ישראל ולהמשיך את בחינת ארץ ישראל, יען כי בני ישראל לא היו בתכלית השלימות. ארץ ישראל

המשך פנינים יקרים

איתא במסכת שבת פ"ב מאי חנוכה? וכו' לשנה אחרת קבעום בהלל והודאה, ולכאורה תמוה הלא זרזים מקדימין למצוות ומדוע המתינו לשנה האחרת? ואפשר שבשנה הראשונה כשנצחו מגודל הנס והבהירות נתדבקו היטב ביוצרים ונעשו כגוף אחד כביכול עד שלא הצריכו לקבוע בהלל והודאה כגוונא דיליה. אמנם לשנה האחרת היו צריכים לקבוע כמו קובע במסמרים לא ימוט כהלל והודאה שיהיו דבקים בה' על ידי ההודאה. (עבודת ישראל)

עד שתכלה רגל מן השוק (או"ח תרעב) שעל ידי נר חנוכה מתבטל הרגילות ויכולין לצא מן ההרגל והטבע לבא להתחדשות.

איתא כי היוונים רצו לבטל חודש מילה ושבת שהם האותות שנבדלו בני ישראל להיות להם הנהגה מיוחדת בעולם שנה ונפש. המילה אות בנפש, השבת בעולם-מעשה בראשית שכל הנהגת השפע לבני ישראל היא למעלה מהנהגת ימי המעשה, והחודש הוא הזמן שבני ישראל מונין ללבנה וניתן להם סדר זמנים מיוחד שלא כמו מנין האומות. (שפת אמת)

הכלל הוא בר"ה ויו"כ פ"ה הקב"ה פוקד את ישראל לטובה, רק בחנוכה ישראל רואין הטובה בשכל, והוא במחשבה, ולכן בחנוכה בנרות כי הוא לשון ראייה ואח"כ בפורים בדבור ובפסח בעשיה וכו'.

(קדושת לוי)

אנו מוצאים דבר מיוחד במצות נר חנוכה, הרבה מדיני חנוכה מקשרים את המצוה עם המושג "בית" לדוגמא מצות חנוכה נר איש וביתו. נר חנוכה מצוה להניחו בטפח הסמוך לבית. מרמזו שעיקר המלחמה נגד היוונים היה על שלמות הבית היהודי קדושת המשפחה, וכן היה טענת שמעון ולוי (בפרשת שכם בן חמור) הכוונה יעשה את אחותנו?...

איתא במדרש (במ"ד נשא ז) לא יאמר אדם איני מקיים מצות זקנים הואיל ואינן מן התורה, אמר להם הקב"ה מה שגוזרים עליכם תהיו מקיימים שנאמר ועשית על פי התורה אשר יורוך (דברים יז) ואף עלי הם גוזרים ואני מקיימם שנאמר ותגזר ואמר ויקם לך (איוב כב) וכו'.

בשמונה עשר אומרים ועל נסיד שבכל יום עמנו, עמנו דייקא מה שאנו פועלים שתעשה עמנו נסים שאין אנו גורמים רק משפיעים בחדו כביכול בלי התערותא דלתתא. משא"כ בחנוכה היה צריך התערותא דלתתא ביציאתם למלחמה נגד אנטיכוכוס הרשע. וזהו ויהי נעם - ומעשה ידינו כוננה עלינו שהשי"ת הצליח לנו במעשה ידינו להתגבר במלחמה בס"ד.

החנוך בבית שני היה בכסלו ובבית ראשון היה בתשרי כל אחד לפי השגתו. בבית שני היה הנס של חשמונאי בכסלו ולכן היה החנוך בכסלו וההשגה שיש בורא עולם הוא ב"ה על ידי קיום הגוף הוא קיום הנשמה לעבוד את ה' ב"ה.

ג' דרכים בקיום מצות נר חנוכה. הראשונה נר אחד איש וביתו, המהדרין מוסיפים נר אחד לכל אחד ואחד. המהדרין מן המהדרין מוסיף והולך. מצינו דעות הסוברים שהידור המצוה בחנוכה הוא מפני "זה א-לי ואנוהו". אמנם דעת הגר"ז מבריסק והשפת אמת שסוברים שבחנוכה ההידור הוא חלק מן המצוה שכך היתה תקנת חז"ל שהמהדרין יעשו את המצוה באופן זה ועל כן מברכין על ההדלקה. (כעת חיה)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

